

Restauratoru biedrības avīze

2006. gada decembris

Nr. 35

*Tik balts un kluss...tie gaidot aiztur elpu...
Krīt zemei pāri mirdzošs zvaigžņu pakavs
Un, siltām rokām skaudams zemes telpu,
Nāk senais, mīlais Ziemassvētku vakars*

Lai spožās Ziemassvētku gaismas, dzīvības un mīlestības straume ienāk mūsu sirdī un dzīvē! Veiksmīgu, spožām idejām bagātu Jauno gadu!
Redakcija

Divi Sanktpēterburgas konferences aspekti

22. oktobra vakars. Tiekamies dzelzceļa stacijā, lai ar VKKF atbalstu dotos uz Sanktpēterburgu, kur Krievijas Nacionālā bibliotēka un Krievijas Kultūras un kinematogrāfijas federālā aģentūra rīkoja 5 starptautisko zinātniski praktisko konferenci "Kultūras pieminekļu saglabātības nodrošināšana: tradicionāla pieeja – netradicionāli risinājumi".

Konference bija veltīta kultūras pieminekļu saglabātības nodrošināšanai muzeju, arhīvu un bibliotēku objektiem. Tajā tika apskatīts plašs jautājumu un problēmu loks par papīra, pergamenta izpēti un to restaurāciju, grāmatu un dokumentu konservāciju, glabāšanu un restaurāciju, kā arī uzmanība tika pievērsta jaunu materiālu un jaunu tehnoloģiju iepazīšanai. (Ar konferences materiāliem var iepazīties Ārzemju mākslas muzeja restaurācijas nodaļā).

Šajā konferencē piedalījāmies ar stenda referātiem:

Dita Murziņa – **Bartolomē Estebana Muriljo** (1618–1682) Spānija, gleznas kopijas "Svētais Antonijs", audekls, kartons, eļļa, 25,5 x 18,9cm, restaurācijas problēmām.

Una Kastanovska – **Henriha Kaspara Merca** (1806–1875) par gravīras Jeruzalemes bojāeja restaurācijas gaitu. Mūsu stenda

referāti bija uzmanības centrā.

Apmeklējām vienu no pasaulslavenajiem muzejiem Ermitāžu, kas ir iespaidīga barokāla celtnē. Mums bija unikāla iespēja apmeklēt Ermitāža grafikas un Austrumu glezniecības zinātniskās restaurācijas darbnīcas, kur viesmīlīgi mūs uzņēma krievu kolēģi un izvadāja pa darbnīcām un iepazīstināja gan ar tehnisko aprīkojumu, gan parādīja darbus,

kas atrodas restaurācijas procesā. Iepazināmies arī ar Ermitāža grandiozo ekspozīciju un apskatījām izstādi "Holandiešu un flāmu glezniecība XVI.–XVII. no P.P. Semjonova-Tjanšanska kolekcijas". Konferences ietvaros iepazināmies ar Nacionālās bibliotēkas jaunajām telpām, Krievu mākslas muzeja ekspozīciju.

Turpinājums 2. lpp.

..konferences aspekti

Turpinājums no 1. lpp.

Domājot par tuvo nākotni, šis brauciens varētu dot iespēju stažēties Ermitāžā.

**Dita Murziņa un
Una Kastanovska (ĀMM)**

Latvijas nacionālās bibliotēkas restauratorēm ar VKKF atbalstu bija iespēja ne tikai piedalīties konferencē, bet divas nedēļas stažēties Sanktpēterburgas Krievijas Nacionālās bibliotēkas Restaurācijas Centrā.

Turpinājumā neliels Ilzes Bulas un Ivetas Daugules stāstījums par stažēšanos Sanktpēterburgā: krievu kolēģi mūs uzņēma ar neviltotu viesmīlību, dāsni atklājot savus amata noslēpumus. Restaurējam 20. gs. 30. gadu liela izmēra plakātu un 19. gs. litogrāfiju. Apstrādājām grafiku pēc krievu restauratoru ieteikumiem.

Redzējām kā nostiprina traustus dokumentus un avīzes, kā arī papīra lejamo mašīnu. Šīs iekārtas ir Krievijas ražojums un labi pieskaņotas veicamajam uzdevumam, kalpojot jau ilgus gadus.

Arī restaurācijā izmantojamie materiāli ir pārsvarā Krievijā ražoti.

Atzīstama ir Sanktpēterburgas kolēģu praktiķu un teorētiķu sadarbība un izstrādātā apmācību programma. Apmācības ir paredzētas ne tikai pašmāju restauratoriem, bet tiek aicināti arī kolēģi no visas Krievijas.

Nozīmīgi, ka notiek izpētes darbi, kuri tiek apkopoti, publicēti un izplatīti interesentiem. Reizi gadā Restaurācijas Centrs rīko starptautisku konferenci, kuras laikā arī mēs piedalījāmies austrumu iesējuma restaurācijas meistarklasē.

Ar Krievijas Nacionālās bibliotēkas un Valsts Ermitāžas publicētajiem un jauniegūtiem materiāliem par konservāciju, kā arī ar restaurējamo materiālu katalogu varat iepazīties Latvijas Nacionālās bibliotēkas Restaurācijas nodaļas bibliotēkā Tērbatas ielā 75. ♦

Ilze Bula un Iveta Daugule (LNB)

Divpusējs restaurācijas projekts Latvijā

Atsaucoties uz Latvijas pieminekļu sargu aicinājumu, Hildesheimas Amatu augstskolas profesors Dr. Martins fon der Golcs studiju praksēs nedēļas ietvaros vienā mazā Latvijas baznīcā novadīja saviem maģistrantūras studentiem lekciju moduli par tēmu „Projektu menedžments”.

Uzdevums bija sagatavot precīzu pārskatu par altāra, kanceles un solu bojājumiem, lai varētu izstrādāt konservācijas/restaurācijas koncepciju. Tālākais uzdevums bija noskaidrot ar kolēģiem Latvijas Mākslas akadēmijas restaurācijas nodaļā vai un kā iespējams turpmākajos gados veidot kopēju restaurācijas projektu ar latviešu un vācu studentu piedalīšanos.

Zlēku baznīca nelielā ciemā, apmēram 25 km uz dienvidiem no ostas pilsētas Ventspils tika uzbūvēta 1645. gadā. Kā vēsta uzraksts uz altāra, 1647. gadā kocktēlnieks no Brēmenes F. Hopenštets uzstādīja altāri, kanceli un solus. Altāris un kancele bagātīgi zeltīti un rotāti ar zaļu un sarkanu lustru. Ievērtības cienīgi ir lieli laukumi, kur krāsainais vai zelta pārklājums satur dažāda veida sēklas/graudus kā virsmas uzirdinājuma materiālu.

Arī soli baznīcēnu telpā pelna ievērtību, jo tie rotāti ar gleznotiem alegoriskiem attēliem, kuru saturs attiecināms uz kristīgo simboliku. Citi – krāsoti un ar kokgriezumiem rotāti soli atrodas altāra telpā un pie baznīcas joma sienas. Visa iekārta 20. gadsimta 30. gados ir renovēta, taču kara jukas tā pārdzīvojuši bez bojājumiem.

Pie bojājumu apzināšanas bez profesora Dr. fon der Golca piedalījās Latvijas Mākslas akadēmijas restaurācijas nodaļas asistente un viena latviešu un divas vācu studentes. Izpēte notika pēdējā oktobra nedēļā no 23. līdz 27. oktobrim un tās secinājums ir divējāds.

Īpaši bojāts ir inkarnāta (miesas krāsas – seju, roku u.c. atsegto ķermeņa daļu) pārklājums uz figūrām. Tam nepieciešama neatliekama konservācija. Bez tam pēc pamatīgas notīrīšanas varētu vēlēties noņemt pārgleznojumus no lustra. Precīza darbības programma tomēr ir atkarīga no patlaban vēl nepabeigtajām materiālu analīzēm un

pielietojamo materiālu izmēģinājumiem.

Dalībnieku apmešanās vieta bija gleznainās kādreizējās Zlēku ūdensdzirnavas, kur pirms neilga laika ir iekārtots lauku viesu nams. Šeit dalībnieki pulcējās kopā galvenajās ēdienreizēs, kuras veidoja tipiski latviski ēdieni. Starplaikos aizvien kafija un kūkas bija pieejamas siltajā sakristejā – par to rūpējās Zlēku baznīcas draudze. Tas un jautri atraisītā darba atmosfēra mums kompensēja diezgan zemu temperatūru nekurinātajā baznīcā.

Prakses nedēļas noslēgumā notika saruna Latvijas Mākslas akadēmijā, uz kuriem mūs pavadīja Latvijas restauratoru biedrības priekšsēde Dace Čoldere taisnā ceļā no Zlēkām. Pēc darbnīcas telpu un dažu restaurēto darbu apskates tika noslēgts abu institūciju kooperācijas līgums *Erasmus* programmas ietvaros, kas jau nākamajā gadā ir realizējams ar profesoru un studentu apmaiņu.

Līdz ar to ir ielikts pamatakmens divpusējam restaurācijas projektam Latvijā, kas jau 2007. gada vasarā var sākties ar Zlēku baznīcas iekārtas konservāciju un restaurāciju. ♦

Eva Jordan-Fārbaha,

teksts sagatavots kā atskaite Restauratoru savienības (*Verein der Restauratoren*) biļetenam Tulkoja Dace Čoldere

Ikviens bija aicināts

"Ikviens ir aicināts, kas spēj dzirdēt, just un domāt" – šis Andreja Upīša citāts ir kā vadmotīvs tām informatīvām tikšanās reizēm 2006. gadā, ko organizēja Latvijas Restauratoru biedrība sadarbībā ar muzejiem, bibliotēkām, skolām un pieminekļu aizsardzības inspektoriem.

Projekta "Restaurācija: atgūtā, zaudētā, saglabātā informācija" otrā darbības gada ietvaros ir bijušas 8 tikšanās reizes.

Turpinājums no 3. lpp.

Tad ceļš veda uz Laidu muižu, kuras apbūve, galvenokārt, veidojusies 19. gs. sākumā, kad 1808. gadā nonāca Manteifeļa īpašumā. Muižas centra apbūvi veido trīs ēkas, kas aptver pret ceļu pavērsto parādes pagalmu. Vēlīnā klasicisma pils atstāj stilistiski vienotu iespaidu. Patreiz pilī atrodas skola, kuras cenšanās sakopt apkārtējo vidi un mīļums radīja patīkamu noskaņu. Ar skolas direktores atļauju apmeklējām muižu arī iekšpusē.

Tālāk ceļš ved uz Rudes muižu. Šo muižu mums laipni izrādīja tās saimnieks Juris Berže. Jura īpašumā nonākusi kungu māja – vēlīnā klasicisma (ampīra) stilā celta 19. gs. 2. ceturksnī. Telpu plānojums sākotnēji bijis ar ieeju no ēkas sānu gala, centrālā ieeja un kāpnes iebūvētas vēlākā laikā. Atlika vien apbrīnot saimnieka nopietno attieksmi pret savu īpašumu un novēlēt veiksmi to atjaunojot.

Interesantas mums šķita tieši saglabājušās centrālās kāpnes, vecās koka durvis un logi. Kā garants tam, ka muižai būs svētība, mums likās pēc vētras izgāztā un

atpakaļ uzslīētā upurleipa, kurai tad arī novēlējām plaukt un ziedēt reizē ar muižu.

Pa ceļam vēl bija jāapskata Valtaiķu baznīca, kas slavēta ar savām 20. gs. sākumā Itālijā izgatavotajām vitrāžām. Tās pasūtījis Kazdangas muižas īpašnieks Manteifelis. Tāpēc vitrāžas atspoguļo arī Manteifeļu dzimtas vēsturi. Altārgleznu gleznojis Johans Lēberehts Eginks, bet baznīcas iekārtas autors ir no Tīlzītes ieceļojušais Johans Fridrihs Konrāds.

Vēl uz īsu brīdi iegriezāmies Vecpils baznīcā, kur apskatījām interjeru un kokgriezumus.

Vēl tikai bija jāiebrauc Aizputē, lai pēc Daces ieteikuma redzētu divstāvu koka pildrežģa konstrukcijā celto dzīvojamo māju, kas atklājusies pēc dēļu apšuvuma noņemšanas. Tad vēl īss mirklis Aizputes ordeņa pils apskatei, vai, pareizāk sakot, kas no tās palicis pāri.

Skrundā beidzot tikām pie ēšanas. Lai gan būtu gribējuši vēl apmeklēt Gaiķu baznīcu, strauji satumsa.

Kārtējo reizi diena izrādījās par īsu. ❖
Daiga Aže

Revīzija

2006. gada 13. novembrī "Latvijas restauratoru biedrībā" notika likumības revīzija Nr. 388 par VKKF piešķirtā finansējuma izlietojumu atbilstoši finansējuma mērķim un noslēgtajam finansēšanas līgumam. Pārbaude tika veikta salīdzinot iesniegto tāmi un atskaiti VKKF ar grāmatvedības attaisnojuma dokumentiem. Revīziju veica Ints Ašmanis un auditore Ieva Pētersone.

Konstatējumi un secinājumi:

Visos gadījumos piestādītie attaisnojuma dokumenti pārbaudīti un salīdzināti ar iesniegtajām tāmēm un finansējuma atskaitēm. Iesnietās tāmes atbilda atskaitēm par finansējuma izlietojumu.

"Latvijas restauratoru biedrībai" tiek nodrošināts VKKF saņemtā finansējuma izlietojums saskaņā ar VKKF piešķirumu nosacījumiem. ❖

Latvijas Restauratoru biedrības
Ziemassvētku ballīte
notiks 2006.gada 14.decembrī, plkst. 14.00
Jāņa Akuratera muzejā Ojāra Vācieša ielā 6a

Līdzīgi ņemt prieku, dāvanu loterijai, dzirkstošus jokus un, protams, groziņu.
Būs neliels P. Jurjāna mūzikas skolas vijoles ansambļa koncerts.

Sīkāka informācija pie Ditas Murziņas. e-pasts: dita.mp@apollo.lv
tel.7226467, 26334040

LRB semināri katru trešo otrdienu

plkst. 15.00 Ārzemju
mākslas muzejā

Nākamie:
2007.gadā 9. janvārī,
6. februārī utt.

Restaurācijas biedrības
KOPSAPULCE –

2006.gada 26. janvārī
plkst. 11.00 Kara muzejā

2007. gada marta beigās/
aprīļa sākumā
Mencendorfa namā kārtējā
LRB restaurācijas izstāde

Šoreiz – glezniecība,
polihromija, mēbeles

Sīkāka informācija:
7213273

vai Dita Murziņa – 7226467;
26334040,
vai Zīta Sokolova – 29802534

18 June–6 July
Sibiu, Romania
"Reducing Risks to
Collections"

Information on:

http://www.iccrom.org/eng/01train_en/announce_en/2007_06risksROM_en.shtml

Application deadline:
29 January, 2007

*Latvijas Restauratoru
biedrības avīze*

ISSN 1691-0966

Iznāk kopš 1997. gada novembra.

Adrese:

Vecpilsētas iela 7, Rīga LV 1050,
tāl. 7213273

Iznāk 4 reizes gadā

Redaktore D. Murziņa,

e-pasts: dita.mp@apollo.lv

Korektore A. Brīvniece

Redaktora biedre V. Opule